

A photograph of a Buddhist monk with a shaved head and glasses, wearing yellow robes and sandals. He is sitting on a rock, holding a wooden walking stick. A large bird with a yellow and black head is perched on his right shoulder. The background shows a tree trunk and some foliage.

ความกระหาย

ต้องรรณ

พุทธศาสนิก

ความกระหายต่อ
SSSU

พุทธศาสนิกชน

ความกระหายต่อ ธรรม

พุทธทาสภิกขุ

ธรรมบรรยายประจำวันเสาร์ที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๒๒
ณ สวนโมกขพลาราม อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี

จัดพิมพ์โดย

กองทุนศูนย์สี่บอายุพระพุทธศาสนา วัดชลประทานรังสฤษฎ์
กองทุนห้องสมุดศาลาจำปรัตน์ วัดชลประทานรังสฤษฎ์
กองทุนเสถียรธรรม เสถียรธรรมสถาน

ท่านผู้ใดเห็นคุณค่าของหนังสือนี้
ประสงค์จะช่วยเผยแพร่เป็นธรรมทาน
ติดต่อโดยตรงได้ที่

ศูนย์สี่บอายุพระพุทธศาสนา วัดชลประทานรังสฤษฎ์
อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี ๑๑๑๒๐ โทร.๐-๒๕๕๓-๔๒๔๓, ๐-๒๕๕๔-๓๐๗๔

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : มิถุนายน ๒๕๔๘ จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม
แม่พิมพ์ โดย สุนทรฟิล์ม โทร.๐-๒๕๐๓-๒๒๔๙
พิมพ์ที่ บริษัท เอส.อาร์.พรินต์ จำกัด โทร.๐-๒๕๕๔-๒๒๔๑

❧ ความกระหายต่อธรรม ❧

ในครั้งที่แล้วมา ได้พูดถึง “สิ่งที่เราพากันมองข้าม” มาตามลำดับ ถ้าเข้าใจในสิ่งเหล่านั้นว่าเป็นสิ่งที่มองข้ามอย่างไรแล้วก็จะเข้าใจต่อไปได้โดยง่าย ความที่เราเป็นเสมือน โง่ อย่างหลับหูหลับตา มองข้ามสิ่งที่ไม่ควรจะมองข้ามนี้เป็นอันตรายอย่างยิ่งก็มี เป็นการทำให้ไม่ก้าวหน้าในทางธรรมก็มี ไม่ได้รับประโยชน์จากสิ่งที่ดีจะได้รับก็มี

ในครั้งนี่ จะยกเอาสิ่งที่เรียกโดยบาลีว่า “ธัมมกามยตา” ขึ้นมาเป็นตัวเรื่องสำหรับบรรยาย

ธัมมกามยตา แปลว่า ความกระหายต่อธรรมหรือธรรมะ เป็นสิ่งที่ท่านทั้งหลายพากันมองข้าม หรือว่าคนทั่วไปในโลกพากันมองข้าม มันก็เกิดการเปลี่ยนแปลงอันใหญ่หลวง เราควรจะทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ให้ชัดเจน ให้เพียงพอ จนถึงกับว่ามันจะเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีที่งามที่พึงปรารถนา

ธัมมกามยตา แปลว่า ความใคร่ต่อธรรมะ หรือ ความกระหายต่อธรรมะ ขยายความหมายออกไปถึงว่า ความน้อมเอียงไปในทางของธรรมะ ก็ได้แก่การที่จิตใจมีความประสงค์ กระหายต่อสิ่งที่เรียกว่า ธรรมะ

ท่านทั้งหลายทุกคนเหล่านี้ **จงสังเกตทดสอบดูจิตใจของตัวเองว่ามีความกระหายต่อธรรมะหรือไม่** หรือว่าท่านกำลังกระหายต่ออะไรอยู่ ทุกคนก็ย่อมจะรู้ได้เป็นของตัวเอง

ความกระหายต่อธรรมะนั้น เป็นไปได้ทั้งในระดับของปริยัติ ระดับปฏิบัติ และระดับปฏิเวธ คือเป็นไปได้ในระดับที่เป็น

❁ ความกระหายต่อธรรม ❁

ความรู้ เป็นธรรมะสำหรับจะรู้ อุตส่าห์ศึกษาเล่าเรียน ใต้ถามจดจำ กระหายต่อปริยัติธรรม อย่างนี้ก็มิอยู่ระดับหนึ่ง

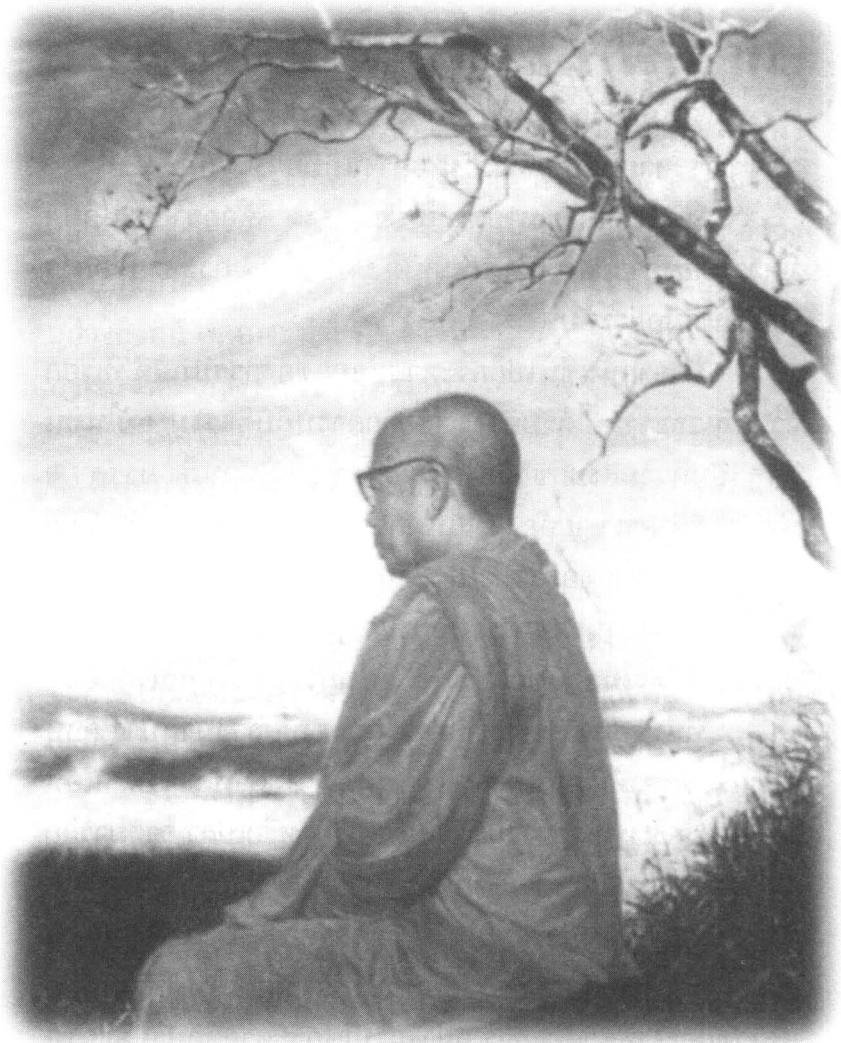
ที่นี้ ความกระหายต่อปฏิบัติธรรม ก็คืออยากจะปฏิบัติ มีความต้องการอย่างยิ่งที่จะปฏิบัติ ชอบปฏิบัติ กระหายต่อการปฏิบัตินี้ก็มิอยู่ระดับหนึ่ง

ถัดจากนั้นขึ้นไปก็กระหายต่อผลของการปฏิบัติ ที่เรียกว่า ปฏิเวธธรรม ได้รับความสุขจากการปฏิบัติธรรม แม้ในขั้นต่ำๆ เป็นความสงบสุข เย็นใจที่นี้ หรือสูงขึ้นไปจนถึง มรรค ผล นิพพาน ถ้ากระหายต้องการในผลของการปฏิบัติอย่างนี้แล้ว ก็เรียกว่า กระหายต่อธรรมะในระดับสูง คือระดับปฏิบัติ

สรุปความว่า ความกระหายต่อธรรมะนั้น มีได้ทั้งในส่วน
ของปริยัติ ทั้งในส่วนของการปฏิบัติ ทั้งในส่วนของการปฏิบัติ

ที่นี้ ใครกำลังกระหายต่อธรรมะดังที่กล่าวมานี้บ้าง ภิกษุสามเณรอุตส่าห์เรียนนักธรรม เรียนบาลี อุดตาหลับขับตานอน นี่เป็นการกระหายต่อธรรมะแม้ในขั้นปริยัติหรือเปล่า อาตมา รู้สึกว่าเปล่า พระเณรเหล่านี้ไม่ได้กระหายต่อพระปริยัติธรรม แต่กระหายต่อผลของการสอบไล่ได้ ที่อุตส่าห์อดตาหลับขับตานอนเรียนนั้นก็เพื่อเอาผลคือการสอบไล่ได้ การสอบไล่ได้ทำให้มีผลเป็นวัตถุอะไรที่ตัวต้องการ อย่างนี้ไม่ใช่กระหายต่อปริยัติธรรม ถ้ามีความกระหาย อยากจะรู้ปริยัติธรรมจริงๆ ล้วนๆ นั้นแหละ จึงจะเรียกว่ากระหายต่อธรรม แม้ในขั้นปริยัติ

พวกชาวบ้านแม่ที่เป็นอุบาสก อุบาสิกา เป็นนักคุย ชี้โว

จงจัดชีวิตประจำวัน
ให้เต็มไปด้วยความหมายของ“นิพพาน”
คือความสงบเย็น

❀ ความกระหายต่อธรรม ❀

เที่ยวคุยธรรมะอยู่ทั่วๆ ไป ก็อดสำหไปไต่ถามคนนั้นคนนี้ว่าหลักธรรมะเรื่องนั้นเรื่องนี้เป็นอย่างไร ทนลำบากไปศึกษาก็เพื่อจะเอามาโว อย่างนี้ก็ไม่เรียกว่ากระหายต่อปริยัติธรรมแต่ประการใด ใครบ้างที่อยากจะรู้หลักธรรมด้วยความบริสุทธิ์ใจก็ไปสังเกตดูเอาเถิด ใครเที่ยวศึกษาเที่ยวไต่ถามด้วยความอยากรู้พระธรรมโดยบริสุทธิ์ใจ นี่เรียกว่าเขากระหายต่อธรรมในส่วนปริยัติ

ที่นี้ในส่วนปฏิบัตินั้นจะดูกันตั้งแต่ปฏิบัติศีล ปฏิบัติธุดงค์ ปฏิบัติข้อปฏิบัติที่จะให้เกิดสมาธิ แล้วก็ปฏิบัติสมาธิ แล้วก็ปฏิบัติเพื่อให้เกิดปัญญา ใครกระหายต่อการปฏิบัติเหล่านี้บ้าง มันเคยมีมาแต่ในลักษณะที่ว่า ต้องการจะเป็นคนเก่ง เป็นคนมีฤทธิ์ มีเดช มีอะไรวิเศษ จึงได้พากันปฏิบัตินั้นปฏิบัตินี้ ด้วยความต้องการในผลอย่างโลกๆ ซึ่งไม่ใช่ธรรมะ ในที่สุดก็กลายเป็นคนบ้า เสียสติไปเป็นอันมาก นี่คือโทษที่มีได้กระหายต่อการปฏิบัติอันแท้จริง คือปฏิบัติเพื่อดับทุกข์ แต่ว่าต้องการปฏิบัติเพื่ออวดคน เพื่อได้ผลเป็นเรื่องที่ดีกว่าคนอื่น คือ มีฤทธิ์มีเดช มีปาฏิหาริย์ คนอย่างนี้แม้จะพยายามปฏิบัติ ก็ไม่เรียกว่าผู้กระหายต่อพระธรรม ในส่วนที่เป็นการศึกษาปฏิบัติโดยบริสุทธิ์

ที่นี้ก็มาถึงเรื่อง ปฏิเวธ คือ ผลของการปฏิบัติธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ มรรค ผล นิพพาน คนทั่วไปสมัยนี้ไม่เข้าใจว่าเป็นอะไร เพราะไม่ได้กระหายหรือต้องการ ถ้ามีคนกระหายหรือต้องการบ้างก็เป็นเรื่องเห่ๆ ตามๆ กันไป ตามที่เขาว่าดี ว่าสูง ว่าประเสริฐ นี่ก็มีอยู่มาก

❧ ความกระหายต่อธรรม ❧

คนที่เห่อพระนิพพานนั้นมีอยู่มาก แต่คนที่กระหายต่อพระนิพพานโดยความเข้าใจอันถูกต้องเป็นสัมมาทิฏฐินั้นหายาก เพราะเหตุว่าเขามันจมอยู่ในโลก ซึ่งสนุกสนานเอร์ดีอ่อยเป็นที่พอใจยิ่งกว่าพระนิพพาน มันอาจจะเป็นไปได้ถึงกับว่า พอพูดว่า“นิพพาน” เขาก็หมายถึงความสุขสนุกสนานเอร์ดีอ่อยอย่างที่เขาเคยพอใจเคยหวังอย่างยั้งนั้นไปเสียอีก มันก็เป็นเรื่องที่น่าเวทนา

นี่ขอให้ท่านทั้งหลายจงพิจารณาดูให้ดี ว่าความกระหายต่อธรรมะนั้น มันถูกมองข้ามไป มันจึงไม่มี สิ่งใดที่มองข้ามเสียแล้ว มันก็ไม่ถูกหยิบขึ้นมาศึกษาและปฏิบัติ มันก็เท่ากับไม่มี ก็ขอกล่าว้ำอีกทีหนึ่งว่า **เดี๋ยวนี้ในหัวใจของใครบ้างที่กระหายต่อธรรมะเหมือนคนกระหายน้ำ กระหายอาหาร หิวข้าว หิวน้ำ** เขากระหายกันอย่างนั้น

ถ้าเรายังไม่มีความต้องการธรรมะ แล้วธรรมะก็จะมีในหมู่พวกเราไม่ได้ ในโลกนี้จะมีธรรมะไม่ได้ ถ้ามนุษย์ไม่ต้องการธรรมะ ไม่ปฏิบัติธรรมะ หมายถึง ธรรมะในแง่ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ซึ่งเป็นหน้าที่ที่ทุกคนจะต้องกระทำ

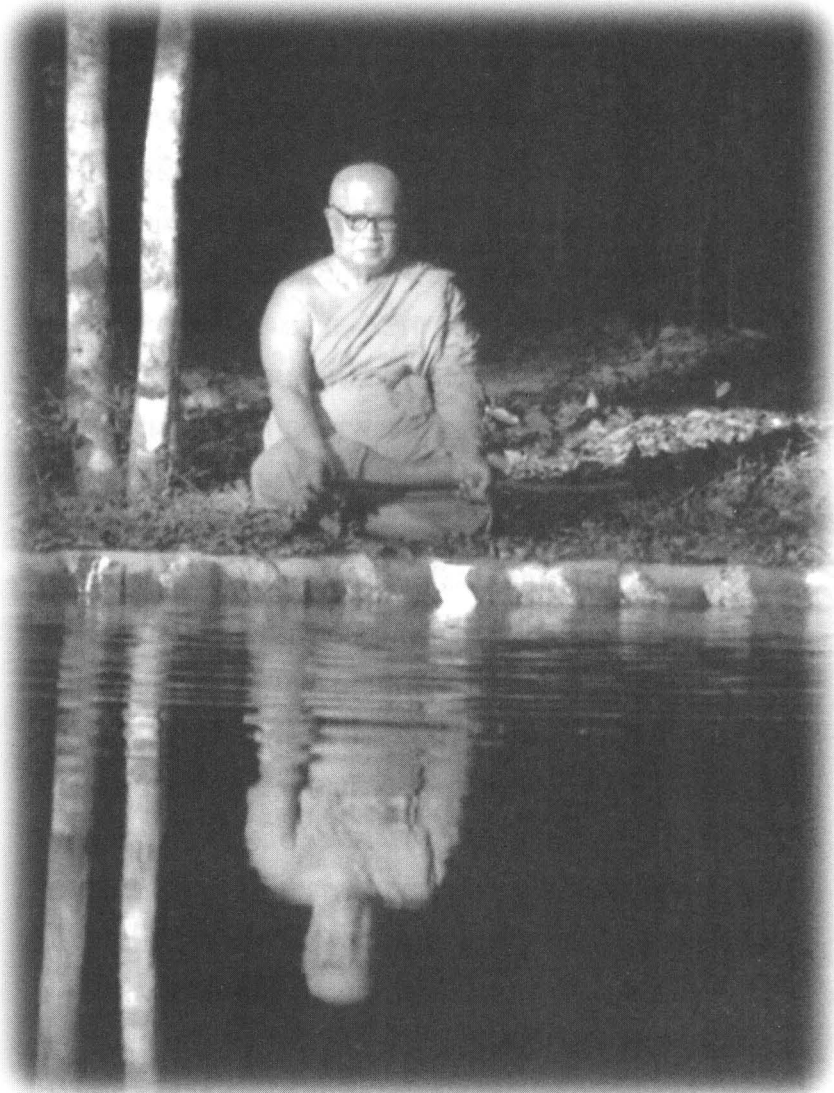
ทีนี้ก็อยากจะชักชวนเกลี้ยกล่อมซึ่งกันและกันให้เข้าใจ และต้องการ กระหายในสิ่งที่เรียกว่า“ธรรมะ”นั้น ความกระหายในธรรมะนั้น ไม่ใช่เป็นเรื่องที่ไกลหรือนอกเหนือออกไปจากความรู้สึกของมนุษย์ ถ้ามนุษย์มีความเป็นมนุษย์มาอย่างถูกต้องตามลำดับแล้ว ความสูงขึ้นแห่งความเป็นมนุษย์นั้นล้วนแต่

❁ ความกระหายต่อธรรม ❁

มาจากความต้องการธรรมะทั้งนั้น พุดง่าย ๆ ก็คือว่า ถ้ามนุษย์มันอยากจะเป็นมนุษย์ให้มากยิ่งขึ้นไปเท่าไร มันก็ยิ่งต้องการธรรมะมากขึ้นเท่านั้น คือมันต้องการจะรู้วิธีที่จะทำให้มีความเป็นมนุษย์มากยิ่งขึ้น ขึ้นไปนั่นเอง มนุษย์เหล่านั้นจึงเสาะแสวงหาว่าอะไรที่จะทำให้เป็นมนุษย์มากขึ้น ความรู้อะไร การกระทำอย่างไร เป็นอยู่อย่างไร ที่จะทำให้มีความเป็นมนุษย์มากขึ้น ถ้าเขารู้ว่าธรรมะนั้นมีอยู่ เขาก็กระหายต่อการมีธรรมะนั้น

อาตมาก็อยากจะขอร้องให้ช่วยกันสังเกตดูในเรื่องนี้ให้ดีๆ ว่าความกระหายต่อธรรมะนี้ ก็มีรากฐานตั้งอยู่บนสัญชาตญาณของสัตว์ที่มีชีวิตทั้งหลาย คือ สัญชาตญาณแห่งการอยากดี มันก็เป็นเรื่องชีววิทยาไปมากสักหน่อย จะต้องศึกษากันในแง่ของชีววิทยา ซึ่งมันเป็นวิทยาศาสตร์มากมาย เหลือที่จะเอามากล่าวให้หมดจดในที่นี้ได้ แต่ขอสรุปความตามหลักวิชาประเภทนี้มีอยู่ว่า สิ่งที่มีชีวิตทั้งหลายล้วนแต่มีสัญชาตญาณหลายรูปแบบ นับตั้งแต่ สัญชาตญาณแห่งการอยากจะมีชีวิตอยู่ สัญชาตญาณแห่งการหาอาหาร สัญชาตญาณแห่งการต่อสู้ สัญชาตญาณแห่งการสืบพันธุ์ อะไรก็ตาม มันเป็นไปได้ด้วยความรู้สึกสามัญธรรมดา ไม่ต้องมีใครสอน สัญชาตญาณที่ต้องการในที่นี้ก็คือ สัญชาตญาณแห่งการอยากดี

ใครจะยอมเชื่อหรือไม่ยอมเชื่อว่า โดยธรรมชาติแล้ว สัญชาตญาณของสิ่งที่มีชีวิตนั้นมันก็อยากดี ข้อนี้ก็จะต้องขอรวบรวมเอาสักหน่อยว่า สิ่งที่เรียกว่า “วิวัฒนาการของโลก” นะ

ทำสิ่งที่ลึกให้ตื้น ทำสิ่งที่ยากให้ง่าย
ทำสิ่งที่ไกลให้ใกล้

❁ ความกระหายต่อธรรม ❁

มันหมายถึงกิริยาอาการที่มันดิขึ้นสูงขึ้น ในแง่ของวัตถุ มันมีอะไรก็ไม่รู้ที่ทำให้เกิดความอยากความต้องการ แล้วก็เกิดสิ่งใหม่ๆ แปลกออกมาๆ กว่าที่จะละจากความเป็นสัตว์ในน้ำมาเป็นสัตว์บนบกนี้ มันก็นานหรือยาวนาน

มันก็ด้วยความต้องการของสัตว์ที่อยู่ในน้ำ อยากจะดีกว่าเดิม จึงอยากจะขึ้นบก จนได้มาเป็นสัตว์ครึ่งน้ำครึ่งบก แล้วสัตว์เหล่านี้มันอยากจะดีต่อไปอีก จนได้เป็นสัตว์บก อยู่บนพื้นดิน แล้วสัตว์เหล่านี้มันอยากจะดีต่อไปอีก มันจึงมีวิวัฒนาการเป็นสัตว์ที่บินไปได้ในอากาศ

ความรู้สึกส่วนลึกที่อยากจะดีกว่าเก่าไม่ซ้ารออยู่กับที่นี้ เราเรียกว่า“วิวัฒนาการ” ใจความสำคัญอยู่ที่อยากดี

แม้ในสิ่งที่ต่ำลงไป หรือสิ่งที่เดินกันอีกสายหนึ่ง ได้แก่พืช พืชทุกชนิดทั้งหลาย มันก็มีความรู้สึกในทางที่จะอยู่รอด ในทางที่จะหาอาหาร ในทางที่จะต่อสู้ ในทางที่จะสืบพันธุ์ ดังนั้นจึงไม่พ้นไปจากการที่มันต้องการจะดียิ่งๆ ขึ้นไปกว่าเดิม วิวัฒนาการในส่วนพืชทุกชนิดก็เกิดขึ้น เรียกว่ามันก็อยากดี

ทีนี้เราจะมองเห็นสัญชาตญาณข้อนี้กันหรือไม่ ถ้ามองเห็นแล้ว อาจจะใช้เป็นเดิมพันสำหรับคุณธรรมอันสูงสุด กล่าวคือ ความกระหายต่อธรรม

สัญชาตญาณแห่งการอยากดีนี้ ก็ดูที่สุนัข ที่แมว ที่ไก่ เราก็จะพอเห็นได้ว่ามันไม่ได้ต้องการแต่เพียงกินอาหารอิ่ม มันก็ต้องการอยากจะดี มันกระโดดขึ้นไปบนก้อนหิน แล้วก็ตีปีก

❁ ความกระหายต่อธรรม ❁

แล้วก็ขึ้นแสดงอาการความเด่นความดี ความพอใจในความเด่นความดีของตัวเอง แล้วก็รู้สึกว่าเป็นความสุข แม้แต่ไก่มันก็ยังมีความอยากคืออย่างนี้ แล้วทำไมคนมันจะโง่มากไปกว่านั้น

ความอยากดีนี้หาพบได้ง่ายในความรู้สึกของทุกคน เพราะว่ามันมาจากสัญชาตญาณพื้นฐาน ทุกคนมันอยากดี เว้นเสียแต่ว่ามันตีความหมายของคำว่า “ดี” นั้นแตกต่างกัน เช่นคนพาลก็เอาเรื่องความเลวๆ นั้นว่าเป็นของดี มันก็อยากจะทำเลวชนิดที่ดีตามแบบของคนพาล ที่เป็นบัณฑิตก็มีความดีตามแบบของคนดี ก็ทำความดีตามแบบของคนดี แต่ความมุ่งหมายมันก็รวมอยู่ที่อยากดี

เขาอยากจะดีด้วยการขโมย ปล้น ژیของบุคคลอื่นเอามาเป็นของตัวเอง เขาก็ว่าดี นี่ความอยากดีมันมีอยู่ แต่มันไปแตกต่างกันตรงที่ว่า ความดีนั้นมันมีความหมายกันคนละอย่าง

เราจะสังเกตอาการเหล่านี้ได้ว่า สัตว์มีชีวิตมันก็อยากให้คนชอบ คนรัก หรือคนชม อาตมาสังเกตเห็นสุนัขทุกตัวมันเป็นเป็นอย่างนั้น คือมันอยากให้อาตมาชอบ แม้แต่ไก่ก็ยังเป็นอย่างนั้น มันอยากให้อยู่ใกล้ชิด ให้พอใจ เรียกว่ามันอยากให้ออกชมหรือชอบ มันก็อยู่ในพวกที่อยากดี แม้แต่ไก่ที่ถ้ามีโอกาสมันจะบินขึ้นบนของสูง กิ่งไม้สูงๆ ก้อนหินสูงๆ แล้วก็รำเรียงอยู่บนนั้น คือมันอยากสูงและอยากดี มันอยากจะออกจากที่มีต ออกไปสู่ที่โล่งแจ้ง ที่มีลักษณะแห่งอิสรภาพ มันไม่ต้องการที่จะถูกกักขังอยู่ในที่มีต ต้องการจะออกไปสู่ที่โล่งแจ้ง แล้วก็รำเรียงกันเป็นการใหญ่

❁ ความกระหายต่อธรรม ❁

นี้เรียกว่าเป็นความอยากดี มีรากฐานอยู่บนสัญชาตญาณของ
ความอยากดี

เราจะต้องมีสัญชาตญาณอันนี้ เอามาปรับปรุงกันเสีย
ใหม่ให้กลายเป็น“ภาวิตญาณ” คือ ความรู้ที่มากขึ้น สูงขึ้น สำเร็จ
ประโยชน์มากขึ้น เพราะการกระทำของคนเรา

สรุปความว่า ความกระหายต่อธรรมนั้น ไม่ใช่ของแปลก
ประหลาดเหลือวิสัยอะไรที่ไหน มันก็มีอยู่ในสิ่งที่มีชีวิต แต่ว่า
อยู่ในลักษณะเริ่มแรกกระยะต้นมากเกินไป จนเราไม่เรียกว่าความ
กระหายต่อธรรม มาเรียกกันสั้นๆ ว่า“ความอยากดี” ก็แล้วกัน
ให้ถือเอาความอยากดีของสิ่งที่มีชีวิตนั้นแหละมาเป็นเมล็ดพืช
ของความกระหายต่อธรรมในระยะหลังๆ

ทีนี้ ก็มามองดูกันถึงคนสมัยนี้ กระหายต่อธรรมกันหรือ
ไม่ เขาก็มีสัญชาตญาณของความอยากดี แล้วความอยากดีของ
เขานั้นได้วิวัฒนาการไปในทางไหน

คนสมัยนี้มีจิตใจโน้มไปหาความเอร็ดอร่อยทางตา หู
จมูก ลิ้น กาย ใจ โน้มไปหลงไหลในเหตุในปัจจุบันแห่งความเอร็ด
อร่อยทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เพราะเหตุใด เพราะเหตุว่า
สมัยนี้โลกหมุนมาถึงจักรราศีที่เก่งในการผลิตทางวัตถุ ก็ผลิต
วัตถุที่ยั่วใจ ล่อใจ หรือชนะใจคนได้มากขึ้นๆ จนถึงเอาจิตใจ
ของคนให้ลุ่มหลงอยู่ในความเอร็ดอร่อยเหล่านี้ตั้งแต่เกิดจนตาย

ถ้าจะเปรียบเทียบกับครั้งพุทธกาลโบราณโน้น พอจะ
เชื่อได้ว่า ในสมัยพุทธกาลนั้นไม่มีการผลิตสิ่งที่ยั่ววนใจคน

เรียกร้องความมีน้ำใจกลับคืนมา
เพื่อแทนที่ความเห็นแก่ตัว

ความกระหายต่อธรรม

มากเหมือนสมัยนี้ คือ ปล่อยไว้ตามธรรมชาติ อาหารการกิน ก็เป็นไปตามธรรมชาติ นุ่งห่มก็ตามธรรมชาติ ที่อยู่ก็อาศัย เครื่องใช้สอยบำรุงบำเรอก็ตามธรรมชาติ มันไม่เพิ่มอะไรให้ มากมายจนไม่มีที่สิ้นสุด เพราะฉะนั้นมนุษย์จึงรู้จักพอ รู้จักเบื่อ รู้จักหยุดในสิ่งยั่วชวน มันจึงมีเวลาเหลือในบั้นปลายแห่งชีวิต มาสนใจในสิ่งที่เรียกว่า “ธรรม”

อีกประการหนึ่งซึ่งสำคัญมากกว่านั้น ก็คือวัฒนธรรม สมัยนั้นมีการชี้แจงชักจูงซึ่งกันและกันให้สนใจในสิ่งที่เรียกว่า “ธรรม” ไม่ให้มาลุ่มหลงอยู่ในวัตถุ คนสมัยนั้นจึงมีความกระหาย ต่อธรรม ตามลำดับๆ มาได้จนถึงที่สุด

ส่วนคนสมัยนี้มาติดจมอยู่ในเรื่องความเอร็ดอร่อยทาง วัตถุ ซึ่งไม่มีวันที่จะหยุดหรือไม่มีวันที่จะทำให้เบื่อให้จืด มันก็ หลงในความเอร็ดอร่อยทางวัตถุนี้ไปจนตาย จนตายเข้าโลงก็ ไม่หยุดความหลงใหลอันนี้ เพราะฉะนั้นระยะเวลาที่จะให้กระหาย ต่อธรรมะมันจึงไม่มี หรือมันจึงมีน้อยมาก จนเรียกได้ว่าไม่มี

ไปสังเกตดูคนที่เขาเรียกว่ามีบุญวาสนา เป็นสุขสนุก สนานเอร็ดอร่อยอยู่บนกองเงินกองทองกองวัตถุบำรุงบำเรอนี้ เขาไม่มีความรู้สึกที่จะกระหายต่อธรรมะ เพราะสิ่งเหล่านี้มันมี มาก มียืดยาวครอบงำจิตใจไม่มีเวลาสร้าง จนกระทั่งตายเฝ้า เข้าโลงไป ไม่มีความกระหายต่อธรรม นี่เรียกว่าคนสมัยนี้กระหาย ต่อความเอร็ดอร่อยทางอายตนะกันเสียโดยส่วนเดียว ความ กระหายต่อธรรมะ มันจึงไม่มี มันเป็นเรื่องที่มองเห็นกันอยู่ได้

❧ ความกระหายต่อธรรม ❧

ง่าย ๆ ว่านี่คือตัวปัญหาที่ทำให้ศีลธรรมไม่ก้าวหน้าหรือศีลธรรมไม่กลับมา ศีลธรรมเสื่อมไปแล้วไม่กลับมา เพราะว่ามันหมุนมาถึงยุคที่โลกมนุษย์นี้มันพ่ายแพ้แก่สิ่งยั่วชวนทางอายตนะ ข้อนี้เป็นเพราะเหตุไร ก็สรุปได้ว่าโลกนี้มันกำลังอยู่ในราศี จักรราศีแห่งความมึนเมา มอมเมาด้วย แล้วก็มีความก้าวหน้าในการที่จะสร้างสรรค์สิ่งมอมเมานั้นอย่างไม่มีที่สิ้นสุด จนกระทั่งว่าวัฒนธรรมอันประเสริฐของมนุษย์ได้สูญหายไป

ข้อนี้หมายความว่าแต่โบราณนั้นคนเขามีวัฒนธรรมที่ประพฤติปฏิบัติกันในบ้านเรือนหรือทุกหนทุกแห่งให้นิยมธรรมบูชาธรรมะ บูชาพระเจ้า บูชาศาสนา เต็มว่าวัฒนธรรมนั้นมาพ่ายแพ้แก่วัฒนธรรมทางเนื้อหนัง จนสูญหายไป เด็ก ๆ เกิดขึ้นมาก็ไม่ได้รับการอบรมชนิดที่ให้ความกระหายต่อธรรมะ แล้วก็ไปกระหายต่อความเอร็ดอร่อยทางวัตถุทางเนื้อทางหนัง

อาดมาได้ฟังข่าว และอ่านหนังสือข่าวเมื่อสองสามวันมานี้ มันกระเทือนความรู้สึกมาก คือหมอคนหนึ่งเขาได้ทำการสำรวจดูในเรื่องทางจิตใจในหมู่นักศึกษาหญิงแห่งมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง เพื่อทดสอบทางจิตใจก็ได้ผลปรากฏออกมาว่า

นักศึกษาหญิงจำนวนตั้ง ๙๐ เปอร์เซนต์ออกปากว่าลัทธิกามารมณ์เสรี กามารมณ์ฟรีนั้นนะเป็นสิ่งที่ยอมรับได้ และควรยอมรับสำหรับโลกสมัยนี้

เพียงเท่านี้ก็น่าตกใจแล้วว่า ลัทธิที่บังคับความรู้สึกทางกามารมณ์นั้นมันอย่างหนึ่ง ลัทธิที่ปล่อยฟรีความรู้สึกทาง

❁ ความกระหายต่อธรรม ❁

กามารมณีนั้นมันอีกอย่างหนึ่ง อย่างไหนควรจะถือเอา พวกที่เห็นว่าลัทธิกามารมณืพรีนั้นแหละเหมาะสมแล้วสำหรับพวกเรา ควรจะถือเอา อย่างนี้มีตั้ง ๕๐ เปอร์เซนต์ ของหมู่ผู้ที่ถูกทดสอบ

และเมื่อทดสอบต่อไปว่า **ได้ทำไปถึงขนาดไหน ก็มีผู้ที่สารภาพว่า เขาได้ปฏิบัติเสร็จแล้วในเรื่องกามารมณืพรีนี้ อย่างนี้มีตั้ง ๕๐ เปอร์เซนต์** หมายความว่าใน ๕๐ เปอร์เซนต์นั้นมียู่ ๕๐ เปอร์เซนต์ ที่สารภาพว่าได้ปฏิบัติเสร็จแล้ว

นี่คือความรู้สึกของนักศึกษาหญิง ยุวชนหญิงแห่งยุคปัจจุบัน บุษากามารมณืพรี ลัทธิที่พรีทางเพศ

เมื่อเป็นอย่างนี้แล้วจะมีความกระหายต่อธรรมะได้อย่างไร คนที่ปล่อยตัวถึงขนาดนี้ บุษากามารมณืถึงขนาดนี้ก็หมายความว่า เป็นคนมักง่ายสูงสุด เป็นคนมักง่ายเกิน ๑๐๐ เปอร์เซนต์ เต็มโตต่อไปข้างหน้าในอนาคตเขาจะทำอะไรได้ เพราะเขาเป็นคนมักง่ายเหลือประมาณ กล้ารับถือลัทธิกามารมณืพรีกันเสียตั้งแต่บัดนี้ แล้วจะเป็นมารดาที่ดี เป็นพ่อแม่ที่ดีได้อย่างไร ก็ลองไปคิดดู

ที่เอามาพูดนี้ ก็ต้องการที่จะชี้ให้เห็นว่า ความก้าวหน้าในการประดิษฐ์วัตถุเพื่อส่งเสริมกามารมณืมันมากเสียเหลือเกิน มันให้ความสะดวกง่ายดาย สนับสนุนให้ประพฤติกกระทำมันมากเสียเหลือเกิน จนจิตใจของคนในโลกนี้มันบุชากามารมณื แล้วจะมีความกระหายต่อธรรมะได้อย่างไร นี่ขอให้คิดดู

มองอะไร มองให้เห็น เป็นครูสอน
มองให้ดี มีแต่ได้ ไฉนมิเสีย

❁ ความกระหายต่อธรรม ❁

เมื่อข้อเท็จจริงในปัจจุบันมันเป็นอยู่อย่างนี้ เราก็น่าจะ
คิดต่อไปว่าเราควรจะทำอย่างไร

ทำอย่างไรลูกเด็กๆ ของเราจึงจะมีนิสัยน้อมมาในทาง
ของพระธรรม คือมีความกระหายต่อธรรมะ เหมือนดังที่เคย
เป็นมาแล้วในยุคก่อนๆ ที่ธรรมะหรือศีลธรรมยังรุ่งเรืองอยู่

เราก็มองเห็นได้ง่ายๆ ว่ามันขึ้นอยู่กับบิดามารดา ว่าบิดา
มารดาจะรู้ธรรมะหรือไม่ บิดามารดาจะกระหายต่อธรรมะหรือไม่
ถ้าตัวตัวบิดามารดายังกระหายต่อธรรมะอยู่ ก็ไม่ยากที่จะอบรม
ลูกเด็กๆ ให้มันเกิดนิสัยนิยมธรรมะหรือกระหายต่อธรรมะ เมื่อ
พ่อแม่เขาสอนเขาอบรมอยู่แม้โดยไม่เจตนาโดยไม่ตั้งใจ ก็หมาย
ความว่ามันเป็นอยู่ในวัฒนธรรมประจำบ้านเรือน ให้ทำอย่างนั้น
ให้ทำอย่างนี้อยู่ในวัฒนธรรมประจำบ้านเรือน ก็เกลียดความชั่ว
แล้วก็ชอบความดี ก็เรียกว่า“กลัวบาป-กลัวบุญ” อยู่เป็นปกติ
ทำให้เด็กๆ เหล่านั้นมีความรู้สึกที่เรียกว่าหิริและโอตตปปะ

หิริ คือ ความละอายบาป เกลียดบาป

โอตตปปะ คือ ความกลัวบาป

ถ้าว่ามี การแวดล้อมอบรมจนเด็ก ๆ มีหิริโอตตปปะแล้ว
ความกระหายต่อธรรมะก็จะตั้งต้น คือเมล็ดพืชอันแรกมันก็อยู่
ที่ความละอายบาปความกลัวบาปที่ได้ปลูกฝังลงไปในจิตใจของ
เด็ก เด็กๆ เกิดมาเขาไม่รู้ว่าอะไรบาปอะไรไม่บาป อะไรดีอะไร
ชั่ว อะไรสกปรกอะไรสะอาด เช่น เด็กๆ เขาอาจจะขยำอุจจาระ
เล่น ต่อมาพ่อแม่พี่เลี้ยงทำอาการเกลียดอุจจาระให้ดู จนบอก

❧ ความกระหายต่อธรรม ❧

ว่า สกปรกๆ อย่างนี้ เด็กมันจึงจะค่อยรู้จักเกลียดต่อจจจะไม่ยากจับ ไม่อยากขย่าอีกต่อไป นี่มันเรื่องทางวัตถุ เรื่องทางธรรมะก็จะต้องเป็นอย่างนั้น บิดามารดาจะต้องแสดงอาการขยะแขยงต่อบาปให้เป็นที่ประจักษ์แก่ลูกเล็กๆ อยู่เสมอ แล้วเด็กๆ ก็จะรู้จักเกลียดบาป เหมือนกับที่รู้จักเกลียดต่อจจจะได้อย่างนี้

การที่รู้จักเกลียดบาปนี้เราเรียกว่า หิริ มันก็สูงขึ้นมาจากถึงกับว่ากลัวบาป คือ โอดตบปะ บาปนี้เป็นอันตรายแล้วก็กลัว เหมือนกับที่เด็กๆ ไม่ไปจับไม่ไปขย่าเอาไอ้สัตว์ที่มีพิษกัดต่อยให้ เป็นอันตรายได้ มันก็กลัว

พ่อแม่ที่มีหลักปฏิบัติวัฒนธรรมในบ้านเรือนที่ดีจะสามารถทำให้ลูกเล็กๆ มีหิริและโอดตบปะได้ ขอได้นำไปพิจารณาดู คือจะต้องพยายามจนกระทั่งเด็กๆ เขารู้ว่า ดีกับชั่ว นี่มันคนละเรื่องกัน บุญกับบาปนี่มันคนละเรื่องกัน แต่ถึงอย่างนั้นมันก็ยังคนละเรื่องยิ่งขึ้นไปอีก คือ **เรื่องดีเรื่องเสีย**

ถ้าปล่อยไปตามธรรมดาแล้วเด็กๆ ก็จะพูดว่า ถ้าได้แล้ว ก็เป็นดี ถ้าเสีย..ไม่ได้ คือไม่ดี ที่นี้เรามีหน้าที่ที่จะต้องสอนให้เขารู้ว่า แม้ดีจะเป็นเรื่องดี แต่มันต้องเป็นการได้มาด้วยการทำดี ไม่ใช่ด้วยการทำบาป อย่าเอาแต่ว่าได้แล้วก็ดี มันต้องเป็นเรื่องทำดีทำบุญแล้วก็ได้มา มันจึงจะดี

เรื่องเสียก็เหมือนมัน ไม่ใช่ว่าเสียแล้ว มันจะเป็นเรื่องไม่ดีไปหมด มันก็มีดีเหมือนกัน ถ้าเราเสียสละไปเพื่อความดี เสียสละเพื่อผู้อื่น อันนี้ เรื่องเสีย มันก็เป็น เรื่องดี

❀ ความกระหายต่อธรรม ❀

อย่าให้เด็ก ๆ เขามีความเห็นผิดว่าถ้าได้แล้วก็ดี ถ้าเสียแล้วก็ไม่ดี เป็นหลักตายตัวเสียอย่างนี้ ให้รู้จักแยกเรื่องดีเรื่องชั่ว เรื่องบุญเรื่องบาปนี้ออกมาเสียจากเรื่องได้เรื่องเสีย เรื่องได้เรื่องเสียมันก็เลยมีเป็นสองอย่าง คือว่า ได้ที่ดีก็มี ได้ที่ไม่ดีก็มี เสียนี้ เสียที่ดีก็มี เสียที่ไม่ดีก็มี เขาก็รู้จักประพฤติปฏิบัติแต่ในทางที่ดีให้ถูกต้องตามคลองของพระธรรม เขาก็จะเกิดความกระหายต่อพระธรรม แม้ในแง่ของปริยัติ คือเป็นเพียงความรู้ว่าอะไรดีอะไรไม่ดี

ฉะนั้นขอให้มีความกระหายต่อธรรม มันจะเป็นอย่างไร ลองคิดดู มันก็มีแต่จะเคลื่อนไปในแนวของธรรม ไปสู่ความเต็ม ความสมบูรณ์แห่งธรรม หมายความว่า ถ้าจิตใจของเขารักในพระธรรม แล้วทุกอย่างมันจะไหลไปตามทางของธรรม ไปมีความสมบูรณ์แห่งธรรม อย่างที่เรามีพระพุทธรูปเป็นหลักว่า

“ รัชมะกาโม ภะวัง โหติ

ผู้มีความใคร่ในธรรม เป็นผู้เจริญ ”

เพราะว่า ความใคร่ในธรรม ความกระหายในธรรมนั้นมีแต่จะชักจูงผลักไถ่ไปตามทางของธรรม มันก็มีความเจริญ มันเคลื่อนไปในทางความสมบูรณ์แห่งธรรม แล้วมันทำให้คนนั้นมีความอึด เป็นสุขอยู่ในทางธรรม มีความสุขเพราะธรรม มีความอึดในธรรม ก็ไม่ต้องไปเอร็ดอ่อยทางอายตนะ เพราะว่าเอร็ดอ่อยในทางธรรม ตัดใจในรสชาติของพระธรรมเท่ากันหรือยิ่งกว่าคนอันธพาลเขาไปตัดใจในความเอร็ดอ่อยทางอายตนะ

อย่าเป็นทุภย์ให้โง่
ทุกคนไม่ว่าได้เกิดมาเพื่อเป็นทุภย์

ความกระหายต่อธรรม

คงจะไม่มีใครเชื่อสักกี่คน ที่พูดอย่างนี้ คือที่พูดว่า **ธรรมะ** ถ้าเข้าถึงแล้วจะมีความเอร็ดอร่อยไม่แพ้กว่าความเอร็ดอร่อยทางเนื้อทางหนัง หรือทางอายตนะ จึงเป็นเรื่องที่จะต้องฝากไว้ให้ไปใคร่ครวญสังเกตพิจารณาศึกษากันต่อไป

ส่วนอาตมานั้น ยังอยากจะขอยืนยันว่า **ธรรมะนั้นก็มีเสน่ห์ มีรสอร่อย** ถ้าคนเข้าถึงรสอร่อยของธรรมะแล้ว ก็จะเกลียดชังรสอร่อยในโลกทั้งปวงได้ นี้เรียกว่ามีความกระหายต่อธรรม

ถ้าคนเขาไปหลงเอร็ดอร่อยในทางเนื้อหนัง เขาก็เกลียดธรรม จึงมีคำเกิดขึ้นมาอีกคำหนึ่งว่า

“ **ธัมมะเทสตี ปะราระโ**

ผู้ที่เกลียดชังธรรม เป็นผู้เสียม ”

เพราะว่าพอเกลียดธรรมะแล้ว มันก็มีแต่จะเลื่อนไหลออกไปนอกแนวของธรรม อะไรๆ มันก็เกลียดธรรมะ เกลียดธรรมะในทุกแง่ทุกมุม มันก็เลื่อนไหลออกไปนอกแนวของธรรม คือไม่มีธรรมะเลย มันก็ต้องเสียมจากธรรม ไม่มีธรรม เป็นอย่างนี้ ไม่มีความกระหายต่อธรรม

ทีนี้ ในโลกนี้มีใครบ้างที่กระหายต่อธรรม แม้ตัวท่านทั้งหลายเองแต่ละคนก็ไปสังเกตดูเถอะว่า **มีความกระหายต่อธรรมหรือไม่** มีสักกี่มากน้อย ตั้งปัญหาขึ้นมาว่า **“ใครบ้างที่กระหายต่อธรรม เหมือนพระเวสสันดรกระหายต่อทาน”**

เรารู้เรื่องชาตนั้นก็ขึ้นมาเป็นอย่างดีแล้วว่า **พระเวสสันดร** นั้นเป็นคนอย่างไร **พระเวสสันดรกระหายต่อทาน** ต่อการให้

รุ่งขึ้นก็นั่งคอยอยู่ว่าเมื่อไรจะมีคนมาขออะไรจากเรา เพราะว่าพระเวสสันดรกระหายต่อการให้ทาน จนมีเรื่องมีราวอย่างที่เรา รู้ๆ กันอยู่แล้วว่ามีอะไรเกิดขึ้น

ทีนี้ คนในโลกนี้มีใครบ้างที่กระหายต่อธรรมะเหมือนที่พระเวสสันดรกระหายต่อทาน เราเองอยู่ในพวกไหน

ความกระหายต่อธรรมะนั้นมีรากฐานมาจากสัญชาตญาณแห่งความอยากดี เราก็ส่งเสริมสัญชาตญาณอันนี้ อบรมมันให้กลายเป็น “ภาวิตญาณ” ที่เต็มที่ยิ่งขึ้น

คนในครั้งพุทธกาลเป็นอย่างนี้ทั้งนั้น ก็คือวัฒนธรรมในบ้านเรือนอีกนั่นเอง วัฒนธรรมในหมู่คณะในบ้านในเรือนมันก็ทำให้คนเขาต้องการธรรมะสูงยิ่งๆ ขึ้นไป กระหายต่อธรรม เป็นขนบธรรมเนียมประเพณีไปเสีย นิยมธรรม บุชาธรรม หลงใหลใฝ่ฝันในธรรม กลายเป็นประเพณีไปเสีย คนจึงมีความพร้อมที่จะบรรลุธรรมง่ายมาก

จะพูดซ้ำอีกทีว่า คนมันมีความกระหายต่อพระธรรมอยู่เป็นพื้นฐาน เพราะฉะนั้นคนเหล่านั้นจึงมีความเหมาะสมมีความพร้อมมากที่จะบรรลุธรรม เพราะเหตุฉะนั้นแหละเราจึงได้พบเห็นเรื่องราวในพระคัมภีร์ว่า พระพุทธเจ้าตรัสกับคนบางคนเพียงไม่กี่คำ คนนั้นก็บรรลุธรรมไปแล้ว ไม่ได้มานั่งทำวิปัสสนาสัปหงกอยู่เป็นเดือนๆ ปีๆ เหมือนคนสมัยนี้ ไปนั่งสนทนากับพระพุทธเจ้าไม่กี่คำก็บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ไปแล้วก็มีมาก นี่เพราะความเหมาะสมหรือความพร้อมหรือความได้ที่ในการที่จะ

ความกระหายต่อธรรม

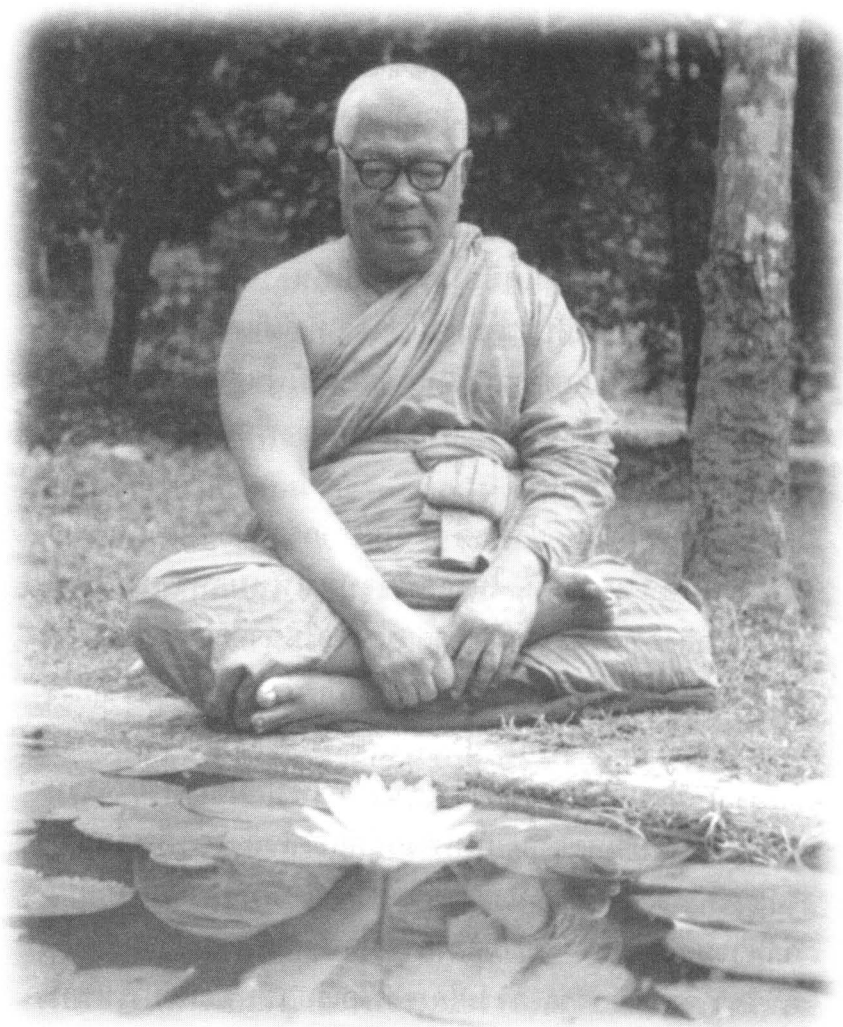

บรรลุนิพพาน มั่นมืออยู่มากแล้วในจิตใจในนิสัยของคนสมัยนั้นและยุคนั้น ขอให้เราสังเกตดูให้ดี เปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างกันในข้อนี้ ก็จะตอบปัญหาได้เองว่า ทำไมคนสมัยนี้จึงบรรลุนิพพานยากเย็นเหลือเกิน ไม่เหมือนคนสมัยโน้น ไปสนทนากับพระพุทธรเจ้าสองสามคำก็บรรลุนิพพานไปแล้ว ทั้งนี้ก็เพราะว่าพื้นฐานแห่งคนนั้นแต่ละมันต่างกัน คนสมัยโน้นมีพื้นฐานกระหายต่อธรรม คนสมัยนี้มีพื้นฐานกระหายต่อโลกียะ หรือต่อโลก ต่อกิเลส ตัณหา ต่อเนื้อต่อหนัง

เราจะทำกันอย่างไรดี รู้สึกมันยากลำบากอยู่มากทีเดียวที่จะทำให้คนในสมัยนี้ ในโลกปัจจุบันนี้หันมาหาพระธรรม เพราะว่าสิ่งดึง สิ่งจูง สิ่งกระชาก จุดลากไปหาความเอร็ดอร่อยทางวัตถุนั้นมันมากเหลือประมาณ

ที่นี้ก็อยากจะให้ท่านทั้งหลายได้ยินคำอีกคำหนึ่ง ซึ่งพบในบาลีเหมือนกัน เขาใช้คำว่า **“ธรรมตัณหา”** มีตัณหาในธรรม อตมาเคยอธิบายให้ฟังอยู่ตลอดเวลาว่า ถ้าเรียกว่า **“ตัณหา”** แล้วมันก็ต้องมาจากอวิชชา ต้องเป็นความอยากด้วยอำนาจของอวิชชา มีความต้องการ มีความอยากด้วยอำนาจของอวิชชา จึงจะเรียกว่า **ความโลภ** หรือเรียกว่า **ตัณหา** ถ้าเขามีความอยากความต้องการด้วยวิชชา ด้วยปัญญา ด้วยสัมมาทิฎฐิ แล้ว ความอยากนั้นไม่ควรจะเรียกว่า **ตัณหา**

ที่นี้ทำไมจึงเกิดมีคำว่า **“ธรรมตัณหา”** มีตัณหาในธรรมขึ้นมาในภาษาพูด นี้ก็พอที่จะถือเป็นหลักได้ว่า แม้ความต้องการ

“พุทฺธะ”ตัวจริง คือความแบ่งบาน
ถึงที่สุดของธรรมชาติแห่งความเป็นพุทฺธะ
ซึ่งมีอยู่แล้วในคนทุกคน

❧ ความกระหายต่อธรรม ❧

คน ไปสอนคน เป็นครูบาอาจารย์ หาเงินเดือน หาลาภยศชื่อเสียง ก็ยังได้นะ ยังดีกว่าไม่มีความสนใจเสียเลย ถึงอย่างไรคำว่า**“ธรรมตัณหา”** นี้ก็ยังมีประโยชน์อยู่ ขอให้สังเกตดูให้ดี ปรับปรุงตัวเองให้ดี ๆ มี**“ธรรมตัณหา”** ไปก่อน ก็ยังนับว่าดีกว่าที่จะไม่มีเสียเลย

เมื่อได้ฟังคำชี้แจง ชักจูง หรือโฆษณาชวนเชื่อให้แก่พระธรรม คนก็จะหลงรักพระธรรมในลักษณะ**“ธรรมตัณหา”** ได้เหมือนกัน ก็จะเป็นไปเพื่อประโยชน์เพื่อความสุขแก่บุคคลชนิดนั้นได้ ข้อนี้เพราะว่าเมื่อไปเกี่ยวข้องกับพระธรรมเข้าแล้ว มัน**ไม่มีทางที่จะผิดได้** เพราะว่าพระธรรมมันมีหลักตายตัวว่าต้องอย่างนี้ ๆ ๆ ถ้าไปเกี่ยวข้องกับเข้ามันก็ต้องเป็นไปอย่างนั้น ๆ ในที่สุดก็ไปหาความถูกต้องได้โดยสมบูรณ์ในภายหลัง

ทีนี้ อาตมาอยากจะพูดถึงคำในภาษาธรรมอีกสักคำหนึ่ง เรียกว่า**“ธรรมปีติ”**

ธรรมปีติ แปลว่า **ความพอใจ อิ่มเอิบในธรรม** ผู้ที่ไม่มีธรรมแท้จริง ไม่มีทางที่จะประสบกับ**ธรรมปีติ**ได้ ต่อเมื่อเป็นผู้ประสบผลของธรรมะ เป็นความสุขเป็นความสงบเย็นอยู่ในจิตใจ เขาจึงจะมี**ธรรมปีติ** มีปีติในธรรม ถึงขนาดที่เรียกว่า**ไม่มีความทุกข์เลย** ถ้าความ**อิมใจ**ในธรรมมีอยู่ตลอดเวลาเท่าใด ตลอดเวลาเท่านั้นบุคคลนั้น**จะมีความทุกข์ไม่ได้** แม้ว่าจะความตายจะมายู่จ่อหน้า จะมาขู่อยู่ตรงหน้า ถ้าเขามีปีติในธรรมแล้ว เขาจะ**ไม่มีความทุกข์ได้**

❁ ความกระหายต่อธรรม ❁

เราก็มีสิ่งสำหรับจะต่อรองให้คนหันมาสนใจในทางธรรมคือสิ่งที่เรียกว่า “ธรรมปีติ” เป็นสุขสนุกสนาน หรือจะใช้คำว่า เอร์ดีอรัอย ด้วยก็ได้ แต่ต้องเป็นภาษาทางธรรม เอร์ดีอรัอยตามทางธรรม ในการบริโภครสของพระธรรมที่เรียกว่า “ธรรมปีติ” นี้แหละ เรียกว่าเป็นผู้ที่ได้เข้าถึงธรรม เป็นผลของการเข้าถึงธรรม

เหมือนกับคนอยากน้ำ และเขาได้กินน้ำดับความกระหายนั้น มันมีรสเป็นความสุขเหลือประมาณ แมว่ามันเป็นเพียงน้ำธรรมดา จืดๆ สักขันหนึ่ง ไม่ต้องเป็นน้ำหวานหรือน้ำอัดลมเช่นน้ำแข็ง ไม่ต้องอย่างนั้น มันเป็นเพียงน้ำธรรมดาสักขันหนึ่ง มันก็มีรสอันเลิศ อันประเสริฐสำหรับบุคคลผู้กระหายน้ำ

ธรรมะจะต้องมีรสอันบริสุทธิ์สะอาดอย่างนี้ ไม่หลอกด้วยการใส่น้ำตาลหรือว่าแช่น้ำแข็งหรืออะไรไปตามเรื่องของความหลอก เมื่อเข้าถึงธรรมะจริง มันก็มี “ธรรมปีติ” พอใจ เป็นสุขสูงสุดในการมีธรรมะนั้น

ทีนี้เมื่อคนพอใจถึงขนาดหนัก อาตมาอยากจะเรียกว่า “ธรรมสมรส” พุดอย่างนี้เคยถูกด่ามาบ่อยๆ เคยถูกด่ามาแล้วคือพุดคำอะไรที่มันแปลกออกไป ที่เขาไม่เคยได้ยินได้ฟัง

“ธรรมสมรส” เราก็มีความหมายว่า **แต่งงานกับพระธรรม สมรสกับพระธรรม** เพราะว่ามีธรรมปีติ รักษาธรรมปีติไว้ได้จนตลอดเวลา เป็นผู้ประสบความสำเร็จในทางธรรมะ ถึงระดับที่เรียกว่า **โลกุตระ** หรือ **นิพพาน**

❁ ความกระหายต่อธรรม ❁

ถ้าเขาพอใจในธรรมะได้จริง ไม่อาจจะเปลี่ยนแปลงกลับกลายเป็นอย่างอื่นได้ก็เรียกว่า **“สมรสกับพระธรรม”** คือเหนือโลก เป็นเรื่องของโลกุตระไป จิตใจที่สละโลกได้ อยู่เหนือโลกเป็นการ บรรลุมรรค ผล นิพพานแล้ว จิตใจนั้นก็เป็วจิตใจที่มีรูปแบบ ราวกับว่า สมรสด้วยพระธรรม

ที่เคยพูดอีกคำว่า **“สมรสด้วยสัญญาตา”** เป็น **“สัญญาตาสมรส”** คือแต่งงานกับสัญญาตา สัญญาตานั่นคือความว่าง ว่างจากความหมายแห่งตัวกู-ของกู ว่างจากความหมายแห่งตัวตน ของตนก็เป็น **“สัญญาตาสมรส”**

ปุถุชน คนกิเลสหนามันก็มีตัวกู-ของกู ตัวตน-ของตน ฝ่ายชายก็มีตัวกู-ของกู ฝ่ายหญิงก็มีตัวกู-ของกู มันจึงต้องสมรส กันด้วยกิเลสตัณหาแห่งตัวกู-ของกู และกิเลสตัณหาที่มันทำเรื่อง มาก คือมันไม่จริงไม่แท้ มันเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้นคนที่สมรส กันด้วยกิเลสตัณหาจึงมีโอกาที่จะทะเลาะวิวาทกัน กัดกัน ฆ่า ฟันกันในคู่สมรสนั้นเอง

แต่ถ้าเป็น **“ธรรมสมรส”** หรือเป็น **“สัญญาตาสมรส”** มัน เป็นเรื่องของบุคคลที่หมดตัวกู-ของกูแล้ว หมดกิเลสตัณหาว่าตน ของตนแล้ว เปลือกที่หยาบคาย ขรุขระ สกปรก กระจ่างนั้นมัน ออกไปหมดแล้ว เหลืออยู่แต่ความว่างจากตัวตน ความว่างของ ทั้งสองฝ่ายมันก็ปนกันได้โดยสนิท ไม่มีโอกาที่จะกัดกัน ทะเลาะ กัน วิวาทกันหรือหย่ากันอีกต่อไป นี่คือผลของ **“สัญญาตาสมรส”** ได้แก่การเข้าถึงความเป็นอันเดียวกันกับ **“พระนิพพาน”** หรือ

❀ ความกระหายต่อธรรม ❀

เข้าถึงความเป็นอันเดียวกันกับ“พระเจ้า” ที่พวกฮินดูเชื่อว่า
เข้าถึงความเป็นอันเดียวกันกับ“ปรมาตมัน” หรือที่พวกไชนะ
เชื่อว่าเข้าถึงความเป็นอันเดียวกันกับคำว่า“ไกวล์ย” คือสิ่งสูงสุด
เพียงสิ่งเดียวในสากลจักรวาล

สิ่งนี้จะเข้าถึงได้ก็ต่อเมื่อเอาตัวกู-ของกูออกเสียแล้วเท่า
นั้น มันจะเกิดความว่างจากตัวกู-ของกู แล้วก็จะเข้าถึงสิ่งนั้น
ซึ่งเป็นความว่างที่สุด เป็นความว่างอย่างยิ่งและตลอดอนันตกาล
ชาวพุทธเราเรียกว่า“พระนิพพาน” ในเมื่อพวกอื่นเขาจะเรียก
อย่างอื่นก็ตามใจเขา เขาจะเรียกว่า“พระเจ้า”ก็ตามใจเขา แต่เขา
ก็มุ่งหมายความสุขสูงสุดที่ไม่อาจจะเปลี่ยนแปลงได้อีกต่อไปเช่น
เดียวกัน

เขาเรียกว่า“ปรมาตมัน” คืออัตตาใหญ่ อัตตาสูงสุดก็
หมายความว่า มันเป็นความสุขที่ไม่อาจจะเปลี่ยนแปลงได้

หรือจะเรียกว่า“ไกวล์ย” คือความเป็นอันเดียวกันทั้งหมด
ทั้งสิ้น ไม่มีแบ่งแยก มันก็เป็นสิ่งที่มีใช้โลกนี้ซึ่งเป็นของแบ่งแยก
ด้วยกิเลสตัณหาของมนุษย์ ไกวล์ยนั้นก็เป็นเรื่องของความสุขสูง
สุด ไม่อาจจะเปลี่ยนแปลงได้อย่างเดียวกัน นั่นแหละคือจุดยอด
สุดของ“บรมธรรม”คือธรรมะสูงสุดอยู่ที่นั่น

ความกระหายต่อธรรมของคนเรา มันคือความกระหาย
ต่อการที่จะไปบรรลุถึงจุดสูงสุดนั้น ไม่ได้กระหายไปเพื่อความ
เป็นอย่างอื่น แต่ว่ากระหายเพื่อการบรรลุถึงจุดสูงสุด สุดยอดของ
สิ่งนั้น คือสิ่งที่เรียกว่า ธรรม

❁ ความกระหายต่อธรรม ❁

นี้อาตมาได้พูดมา มันยืดยาวเกินไปบ้างก็ได้ เพราะความจริงต้องการแต่เพียงว่า เราต้องการให้คน เพื่อนมนุษย์ของเรานี้มีความกระหายต่อพระธรรม หรือมากไปอีกก็คือต้องการให้ลูกเด็ก ๆ ของเราสร้างนิสัยสันดานขึ้นมาโดยลำดับในการที่เป็นผู้กระหายต่อธรรม จะถูกหลอกถูกลวงอะไรก็ได้ ใช้ได้ทั้งนั้น แต่ให้เขามีความกระหายต่อธรรมขึ้นมาเป็นจุดตั้งต้น เป็นเมล็ดพืชตั้งต้น แล้วก็มาออกงามกันใหม่ จนถึงบรรลุดุธรรมอันสมบูรณ์

อย่ามองข้ามสิ่งเหล่านี้เสีย นี่เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้มนุษย์แห่งยุคปัจจุบันไม่มีธรรมะ ไม่เข้าถึงธรรมะ ไม่ทำให้โลกนี้มีสันติ เพราะเขาไม่ต้องการธรรมะ เขาไม่กระหายต่อธรรมะนั้นเอง

มันเป็นเรื่องใกล้ ๆ อยู่ตรงนี้ ว่าถ้ากระหายต่อธรรมะแล้ว มันก็มาในทางของธรรมะ มิฉะนั้นแล้วมันก็จะออกไปนอกทางของธรรมะ เราอย่ามองข้ามสิ่ง ๆ นี้ ที่เรียกกันง่าย ๆ ว่า “ความกระหายต่อธรรม”

ขอยุติการบรรยาย เปิดโอกาสให้พระคุณเจ้าทั้งหลาย สวดบรรยายธรรมเพื่อให้เกิดความรู้สึกลบับนดาลใจ ให้ผู้ฟังทั้งหลายมีกำลังจิตใจ ในการที่จะปฏิบัติธรรมะนั้น ๆ ให้ยิ่งขึ้นไป ยิ่งขึ้นไป จนกว่าจะสมตามความประสงค์ทุกๆ ประการ

จาก ธรรมบรรยายประจำวันเสาร์ ณ สวนโมกขพลาราม ไชยา

๙ มิถุนายน ๒๕๒๒

บอ ยืน ยืน ว่า
ธรรมะ นั้น ก็ มี เสน่ห์ มี รส ร้อย
ถ้า คน เข้า ถึง รส ร้อย ของ ธรรมะ แล้ว
ก็ จะ เกลียด ชัง รส ร้อย ใน โลก ทั้ง ปวง ได้
นี่ เรียกว่า มี “ความ กระทบ ต่อ ธรรม”

พุทธทาส ติกุ